

Tartu Lastekunstikool
Põhiõppe õppekava
Lisa 2
Maalimise ainekava

1.1 Ainekava lühikirjeldus

Maalimise ainekava määratleb aine õpingute eesmärgid ja sisu. Ainekavas käsitletakse õppe eesmäärke, õpitulemusi, hindamist ja õppesisu. Maalimist õpetatakse Tartu Lastekunstikoolis iseseisva õppeainena 1.-5. kursuseni. 1.-2. kursusel on maalimist kaks tundi nädalas, 3. kursusel 1,5 ning 4.-5. kursusel on maalimise tunde nädalas kolm. 5. kursuse teisel poolel tegeletakse maalimise lõputööga. Õppeaasta jaguneb kaheks semestriks. Õpe toimub enamasti stuudiotunni vormis. Stuudiotund hõlmab ülesande eakohast püstitust, kavandamist, võimetekohast teostamist, pidevat tagasisidet ja lõpptulemuse analüüsi ning hindamist. Vajadusel õpet individualiseeritakse õppijale või grupi võimetele ning tempole sobivaks. Lisaks tutvutakse kunstieluga - külastades näitusi nii virtuaalselt kui õppekäikudel galeriidesse, muuseumidesse ja linnaruumi. Osaletakse erinevates töötubades.

1.2 Õppe eesmärgid ja õpitulemused

Maalikunst on universaalne keel, mis aitab arendada loovat käsitlust, ühendades õppija kognitiivsed võimed ja isikuomadused. Maalimise õppimisel on eesmärgiks arendada õppija loovust ja eneseväljendusoskust läbi värvitunnetuse ning tasapinnalise ruumi- ja vormi kujutamise. Maaliülesanded on tõhusad teraapilised sekkumised, mis loovad uusi võimalusi enda tunnete, ideede ja vaadete väljendamiseks. Õpikeskkond kujundab teadmisi, arusaamu ja hoiakuid luues võimalusi võimetekohaseks arenguks. Õpitulemused on välja toodud alljärgnevalt iga kursuse kirjelduse juures.

1.3 Hindamine

Hindamise eesmärk Tartu Lastekunstikoolis on õppija motiveerimine ning tema arengu toetamine. Õpetaja annab regulaarselt õppijatele protsessi kujundavat, individuaalset tagasisidet, mis kaasab õppijaid hindamisprotsessi ning selgitab õppetöö eesmäärke. Põhiõppes kasutatakse kujundavat, mitteeristavat hindamist. Hindamise kriteeriumeid tutvustab õpetaja kursuse alguses. Hindamisel on oluline roll tööprotsessil ja lõpptulemusel.

I Kursus

Õppe eesmärgid ja õpitulemused

Tegemist on sissejuhatava kursusega, mille eesmärgiks on arendada vaatamise-, nägemise- ja väljendusoskust. Õppija arendab isikupäraste mõtete kujutamisel julgust, kasutades selleks võimalikult erinevaid maalimistehnikaid ja kujutamishandmeid. Esimesel kursusel on väga oluline õppija kohanemine uue keskkonna ja kaasõppijatega, et toetada koostööd soodustava ning positiivseid emotsioone loova kogukonna kujunemist.

I kursuse lõpuks õppija:

- omab ülevaadet kattevärvi- ja akvarelltehnika tehnilistest võtetest, töövahenditest ja nende otstarbekohasest rakendamisest;
- on tutvunud: kattevärvi tehnika planeerimis- ja teostamisetappidega ja värvusõpetuse alustega;
- on tegelenud läbi temaatiliste ja jäljendusülesannete maali väljendusvahenditega;
- tunneb erialaseid mõisteid;
- otsib erialast informatsiooni virtuaalandmebaasidest ja -galeriidest;
- on harjutanud akvarelltehnikas maalimist nii koolimajas kui suvises maalilaagris.

Õppesisu

- Kattevärv, selle omadused, tehnilised võtted, töövahendid ja nende rakendamine ideede teostamisel.
- Akvarell, selle omadused, tehnilised võtted, töövahendid ja nende rakendamine ideede teostamisel.
- Värviring, selle harmooniad ja kontrastid, täiend- ja vastandvärvid, soojad ning külmad toonid.
- Lihtsamad temaatilised maalikompositsioonid (fantaasiaülesanded).
- Lihtsama vormi ja kompositsiooniga 2-3 esemest koosnevad jäljendusülesanded.
- Visandamine komponeerimisel.
- Virtuaalandmebaasidest erialase infootsinguga seotud ülesanded.

Arutelude ja tööde ülevaatuste käigus omandatavad mõisted: kattevärv, akvarellvärv, jäljendamine, temaatiline, värviring, põhi- ja sekundaarvärvid, vastand-, täiend- ja kontrastvärv, monokroomne, neutraalne, koloriit, soojad ja külmad toonid, kompositsioon, seadeldis/natüürmort, draperii, foon, silmapiir, üldistamine, traditsioon, virtuaalandmebaas, virtuaalgalerii.

II Kursus

Õppe eesmärgid ja õpitulemused

Teisel kursusel kinnistatakse eelmisel aastal õpitut ning omandatakse sealjuures uusi teadmisi. Õppija harjutab käelisi oskusi ja ruumilist mõtlemist, tutvub geomeetriliste põhivormidega ja nende ruumilise kujutamise tasapinnal. Temaatilisi kompositsiooni ülesandeid lahendades tegeletakse süvenenumalt loomade ja inimeste kujutamise. Õppe läbiviimisel peetakse silmas võimalust arvestada iga õppija võimeid, loovust, huvisid ja individuaalseid iseärasusi.

II kursuse lõpuks õppija

- on katsetanud mõnda neist maalitehnikatest: puäntillism, kubism, abstraktsionism;
- on tegelenud üldistus- ja lihtsustamisülesannetega;
- on tegelenud interjööri maailiga;
- on katsetanud valguse ja varju abil ruumilise efekti saavutamist;

- on tegelenud maalikrokiiga;
- on suvise maalipraktika ajal tegelenud akvarellmaalitehnikas maastikumaaliga ning loodusmotiivide tähelepaneliku vaatluse ja kujutamisega.

Õppesisu

- Keerukama vormi ja kompositsiooniga 3-4 esemest koosnevad jäljendusülesanded.
- Motiivi valik, kadreerimine, komponeerimine, mahud, suurus- ja sügavussuhted.
- Mitmeplaaniisus, esi-, kesk- ja tagaplaan.
- Perspektiiv, joon- ja värviperspektiiv.
- Ruumi ja objektide modelleerimine valguse ja varjuga.
- Värvusõpetuse rakendamine valguse ja varju kujutamisel.
- Erinevate maalitehnikate näited kunstiajaloost ja nende katsetamine jäljendus- ja temaatilistes maalikompositsioonides (laseeriv, pastosne, monokroomne, puäntillistlik, kihiline ja a`la prima maal).
- Eesti maalikunsti traditsioonidega seotud ülesanded.
- Visandlik ja mitmekihiline maal. Maalivisandid idee kavandamisprotsessis ja maali komponeerimisel.
- Virtuaalnäituse arutelu ja nähtu põhjal maaliülesande lahendamine.
- Geomeetriliste põhivormide seostamine päriseluga nii inimfiguuri kui loodusvormide näitel.

Arutelude ja tööde ülevaatuste käigus omandatavad mõisted: motiiv, krokii, kadreerimine, tasapinnaline, ruumiline, mitmeplaaniisus, perspektiiv, modelleerimine, laseerimine, pastellmaal, pastosne, puäntillistlik, visandlik, kihiline, a`la prima, analüüs, süntees.

III Kursus

Õppe eesmärgid ja õpitulemused

Kolmandal kursusel on põhieesmärgiks inimese portree ja poofiguuriga töötamine, et tutvuda pea õigete proportsioonide kujutamise ning loodusmaalist maalimisega. Samuti tegeletakse keerukamate materjalomadustega seadeldiste, kujundite transformeerimise, stiliseerimise, abstraherimise, kavandamise, visandamise, süvendatult käe- ja jalalabade kujutamise. Loominguliste ülesannete lahendamisel proovitakse erinevate lähenemiste kaudu otsida enda isiklikku käekirja. Kolmandal kursusel on maalimine osa kujutava kunsti kursusest, kus lisaks tegeletakse joonistamisega vastavalt joonistamise ainekava õppesisule.

III kursuse lõpuks õppija:

- on tutvunud inimfiguuri üldiste proportsioonidega;
- on tegelenud pea ja selle detailide proportsionaalse, perspektiivse ning värvilahendusliku kujutamise;
- on tegelenud teadlikult koloriidi kujundamisega;
- oskab otsida Tartu Kunstimuuseumi/Kumu või mõnest muust virtuaalkogust poofiguuri kujutavaid näiteid. Õpetaja eestvedamisel osaleb õpilane arutelus, kus analüüsitakse näidet maalitehnilisest, kompositsioonilisest, koloriidi, rakursi ning valguse-varju kujutamise seisukohast. Lisaks arutleb grupp,

kuidas antud lahendused (valitud koloriit, valgus- vari, rakurss jne) mõjutavad maali sisemist emotsiooni/ ideestikku;

- on seadnud iseseisvalt grupitööna üles suunatud valgusega seadeldise koos poolfiguuriga, kujundades teadlikult ja eesmärgipäraselt nii fooni kui kogu seadeldise, analüüsides oma tegevust ning maalib selle;
- on katsetanud segatehnikas abstraktse töö jaoks seni proovitud meediume – guašše, akvarelle, pastelle.

Õppesisu

- Inimfiguuri üldine proportsionaalne jaotus, suurussuhted lapsest täiskasvanuni.
- Inimfiguuri maalilised visandid, krokiid.
- Koloriidi, valguse ja varju mõju ruumilisuse edasiandmisel.
- Pea proportsionaalne jaotus, näo detailid.
- Portreevisandid, erinevad rakursid, erinevad toon-, üld- ja suunatud valgused.
- Poolfiguur kätega.
- Segatehnikas abstraktsioon fooniks õpilase poolt vabalt valitud temaatilisele kompositsioonile/portreele/poolfiguurile.

Arutelude ja tööde ülevaatuste käigus omandatavad mõisted: proportsioon, rakurss, abstraktsioon, stilisatsioon, dekoratiivne.

IV Kursus

Õppe eesmärgid ja õpitulemused

Neljandal kursusel on põhieesmärgiks inimfiguuri anatoomiliselt õige kujutamine modelli järgi. Proovitakse läbi erinevad poosid, et tutvuda inimkeha plastilisusega. Teiseks tähtsaks teemaks on ruumiperspektiiv. Õppija isikupärase stiili arendamiseks tegeletakse keerulise seadeldise natuurist maalimise ja loova kujutamise. Kokkuvõttes on neljas kursus ettevalmistus viiendale kursusele üleminekuks ning lõputööks ettevalmistumine.

IV kursuse lõpuks õppija:

- on tegelenud täis- ja poolfiguuri teadliku paigutamise, rakursi valimise ja koloriidi kujundamisega maali idee edasiandmiseks;
- oskab analüüsida nii suuliselt kui maalides oma tegevust, suudab sünteesida eri kunstiainetete teadmisi, võtteid ja oskusi;
- on eksperimenteerinud maali tehniliste- ja väljendusvahenditega, stiilide, teemade ja formaadiga;
- on tutvustanud teistele oma hetke lemmikunstnikku/-maali/-koolkonda/-stiili;
- on tegelenud interjööri/eksterjööri maaliprobleemidega.

Õppesisu

- Täisfiguur, erinevad rakursid.
- Maalilised visandid ja pikaajaline töö.

- Enda lemmikkunstniku/ maali/ koolkonna/ stiili/ ajastu tutvustus.
- Eksperimentaalmaal - maali täiendamine kollaaži või assamblaažiga.
- Interjäär/eksterjäär koos inimfiguuriga.
- Sürrrealistlik maal.
- Lühiajaliste figuurivisandite põhjal loodud mitme figuuriga maal.

Arutelude ja tööde ülevaatuste käigus omandatavad mõisted: eksperimentaalmaal, sürrrealism, hüperrealism, kohaspetsiifiline maal, interjäär, eksterjäär.

V Kursus

Õppe eesmärgid ja õpitulemused

Viienda ehk viimase kursuse põhieesmärgiks on kevadiseks maalimise lõputööks ettevalmistumine ja lõputöö loomine. Tegeletakse süvendatult õppijate isikupärase käekirja arendamisega, lõputöö teema valimise ja lõputööks sisuliselt ning vormiliselt tervikliku teose loomisega. Esimesel poolaastal keskendutakse erinevatele figuurimaalidele ja lõputööd toetavatele loomingulistele kompositsioonilistele ülesannetele. Teisel poolaastal on kogu fookus lõputööl, et valmiks inimfiguuri sisaldav, huvitav ja loominguline teos.

V kursuse lõpuks õppija:

- arutleb, toob näiteid, juhib enda tegevust ja valikuid ning tööprotsessi;
- oskab luua temaatilisi kompositsiooni- ja koloriidikavandeid oma ideede edasiandmiseks;
- on maalinud pool-, täis- ja mitmefiguurilisi kompositsioone, sünteesides tehnikaid, vahendeid ja võtteid;
- on loonud maali mõeldes kindlale paigale või sündmusele;
- on kavandanud ja teostanud figuuri sisaldava lõputöö maalimises;
- analüüsib ja esitleb oma lõputööd.

Õppesisu

- Etteantud teemal kompositsiooni- ja koloriidikavandid.
- Pikemaajaline maal - modell interjääris.
- Pool-, täis- või mitmefiguuriline (eksperimentaal)maal.
- Vestlused maalimisest/maalikunstist, kunstisündmustest osavõtt.
- Kohaspetsiifiline maal.
- Lõputööks võimalike teemade analüüs ja arendamine.
- Lõputööle sobivate tehnikate ja väljendusvahendite valimine, lõputöö kavandamine ning teostamine.
- Lõputöö kaitsmine, oma valikute ja loomingu tutvustamine, töö loomeprotsessi kirjeldamine.

Arutelude ja tööde käigus korratakse varasemate kursuste jooksul omandatud ja maalikunstis kasutatavaid mõisteid.